

Quis de reuerendissimi patris domini Hugonis re. Cardinalis. Postilla super Exodum incipit. Expo. Ca. I.

Ab Ec sunt nomina. Non noiant nisi undecim filij iacob/ eo q ioseph pceserat eos in egyptu. Erant igitur omnes anime: Id e hoies: synecdochice a parte totus: sicut i. Petri. iij. d. Octo anime salute facte sut per aqua. Leuit. v. a. Si peccauerit anima re. Et intelligit totum qis a parte digniori: vt hic aia p hoie. Qis a parte indigniori: vt Job. i. b. Verbum caro factum est: id est homo: qd dictum est ad maiorē expssione. Et nota q no noiant b filij p ordine geniture/ s; fm ordinez geniture simul et dignitat. Primo qde nuerant sex filij lie: q fuit pma vxor: Secudo beniamin filius rachelis: Ultimo quatuor filij ancillarū. Hunc autē ordinē nō tenuit iacob in bñdictionib. Septuaginta: Annumerato iacob cū illis q euz eo ingressi sūt egyptum/ r ioseph cū duobus filijs. Septuaginta. Trāslatio. lxx. interpretū habet septuaginta q: qd nō est verus/ teste hieronymo: quia qns filij filiorum ioseph quos septuaginta cōnumerant/ nondum nati erant cum iacob intrauit egyptū/ vt probat Hiero in quadaz Glo. super Gen. xlix. m. Impleuerunt terrā: Bessen. f. nō totam egyptū. Surrexit interea rex nouus: Longo tempore post mortem ioseph. Ab illo enī qui ioseph subleuauit/ qui pprio noie dicitur est mephres/ vsq; ad cenchren: qui filios

Moraliter

Moraliter: a. Hec sunt noia. In numero r noie filiorum israel: notant tria: Paucitas saluandozū: diligentia pastoz: familiaritas dñi erga suos. De pmo dicit Esa. x. e. Reliquie ligni salti ei p paucitate numerabunt: r puer paruul scribet eos. Reliquie salti/ dicit q relinquit p rete diaboli: q fere oēs pisca. De secudo dicit Diere. xxxij. c. Adhuc trāsbūt greges ad manū numerātis. De tertio Proverb. xij. b. Mout iustus animas iumentoz suoz. j. xxxij. c. Mout te ex noie. Qui ingressi. Mora p̄dicatores ingrediunt egyptū. i. ad pctōres/ cū nō ad aures vt placeat s; ad cor vt ediscant loquunt. Unde Esa. xl. a. Loqm̄ini ad cor hierusalem. Item intrat egyptū/ qui p̄dicatiōe sua querit salutem aiarū. Unde Zach. vj. b. Qui ingrediunt terram aq̄lonis/ requiescere fecerunt spiritū meū. Item nota q prius dicunt filij israel/ r p̄ ingressi sūt cū iacob/ ad significādū q p̄dicatores prius debet videre deū per p̄templatiōē/ r post laborare p p̄dicatiōem. Unde anteq̄ sponsa euocetur ad laborem p̄dicatiōis/ p̄mittit de somno p̄templatiōis. Vñ Cant. ij. b. cum dixisset: Ne susciteris eaz donec ipsa velit/ statim subdit: Surge p̄pera amica mea r veni. Cuz domib suis. Hic ostendit quales debent esse p̄dicatores: r omnes q ad p̄dicatiōis officium assumunt. Debent enī habere familiam magnā nimis: fm qd legit d Job. i. a. Erat enī ei familia multa nimis. Familia/ sunt sancta desideria: munde cogitationes: opera bona. Qui hanc familiā regere nō didicit/ p̄dicatiōis aut p̄lationis officium non vsurpet. Vñ. j. Timoth. iij. a. Qui domui sue p̄esse nescit/ quō ecclesie dñi diligentiaz habebit: De plato vel p̄dicatore sterili dicit Diere. xxxij. g. Scribe virū istū sterile. i. sine familia: r ideo in dieb suis nō p̄sperabit: id est alijs non faciet fructū. Habet autem qlibet suā familiā/ fm qd dicit Zach. xij. d. Oēs familie r reliq; famile: r familie eozū seorsū: r mulieres eoz seorsū. Ruben/ Filius visionis/ habet familiā suā. i. studia scripturarū. Simeon/ auditio: suā. i. gratia orationis: r sic de alijs/ cū pro/

cū ppria familia debet quilibet pcedere. Vñ. j. Pet. iij. b. Unusquisq; sic accepit gratiā in alterutru illā administrātes. Roma. xij. b. Singuli alter alteri mēbra/ hītes donatiōes fm gratiā q data est nobis/ diferentes. Erāt igit oēs aie. Nota dñs hoies vocat aias potē q corpa: p b insinuans curaz aiarū potius q corpoz esse gerendam. Unde dñs primo venit propter animas: scdo pp̄ corpa reformāda venturus. Primo venit p̄pter aias: quia magis diligit eas. Sap. xj. d. Pars omniū bus: qz tua sunt oia dñe q amas animas.

Incipit liber Elle smoth id est Exodus: Capitulu I

Ab Ec sūt nomina filiorum israel: qui ingressi sunt in egyptu cū iacob: Singuli cū domib suis introierunt: Ruben: symeon: leui: iudas: isachar: gabulon r beniamin: dan et neptalim: gad r aser. Erant igit omnes anime eoz/ que egressę sunt d femore iacob/ septuaginta. Ioseph aut in egypto erat. Quo mortuo r vniuersis fratrib ei omniqz cognatione sua/ filij israel creuerunt/ r qsi gemunātes multiplicati sūt: ac roborati nimis implēuerunt terram. Surrexit interea rex nouus super egyptū

De femore. Per femur iacob/ significat christi humanitas: de qua sancti generati sūt. In femore vis generādi: r christus q an sterilis fuit/ postea q assumpsit femur. i. carnē/ multos genuit in ecclesia. Esa. viij. d. Ecce ego r pueri mei q s de dicit mihi deus. Mora p̄dicatores generāt corde compassiōis affectu. Gal. iij. c. Filii mei quos iterū parturio. Itē ore. j. Cor. iij. d. In christo iesu per euāgelium ego vos genui. Solus christus carne generat: quia solum caro eius p nobis fuit cruci affixa: clauis r lancea est apra. j. Cor. j. b. Nunqd paulus p vobis crucifixus ē: q. d. non. Ioseph autem in egypto. Id est christus in mūdo: qsi lux i tenebris lucens: quādo ingressi sūt p̄dicatores mūdum ad p̄dicādū: Ibi christus erat p̄ueniens per grām ipsos apostolos q s mitebat: r p̄parāf auditozes. Barth. vlt. b. Ecce p̄cedet vos i galilē: sicut gabrieles quē miserat ad virginē saluandā p̄cessit. Unde beatus Bern. Transiit gabrieles r p̄uenit ad virginē: huc inquit angelus/ gratia plena/ dñs tecum: Quidē

Quē reliquisti in celo/ nunc in vtero reperis: quo naz modo volauit r puolauit super pennas ventozū: victus es o arch/ angele: trāsluuit te qui p̄misit te. Quo mortuo: Hoc est q christo mortuo r sancti/ creuit ecclesia. Pro vno grano mortificato/ mlti grana surrexerūt. Qd significatū fuit Iudic. vij. f. vbi dicit q contractis lagenis lampades micuerit: et hostes territi/ terga dederūt: quia fractis in passione scōz corporib/ apparuerūt miracula: per que victus est mūdus r ecclesia sublimata r multiplicata. Multiplicati. Ad litteram/ ministri ecclesie multiplicati sunt numero: et vti nam merito: S; multi nō p̄pter christū/ sed vt de bonis ecclesie diuites fiant/ seruiūt: quib p̄uenit qd dicit dñs in euāgelio Job. vj. c. Queritis me/ non quia vidistis signa/ sed qz comedistis de panibus r saturati estis. In talium ministro rū multitudinē nō multū iocūdāf dñs. Vñ Esa. lx. a. Multiplicasti gentem/ non magnificasti leticiā. Vñ beatus Bern. Non magnificat leticia/ dum nihil min⁹ appareat decreuisse meriti q numeri accessisse. Currit ad sacros ordines passim: et reuerēda angelicis spiritib⁹ ministeria hoies comprehendūt sine p̄sideratiōe: Dati sunt sancti gradus in occasione turpis lucri: r questum estimāt pieratē. Copiosissime si qdem pietatis inueniunt in suscipiēda imo accipiēda cura aiarū: sed hec apd eos cura minor/ r de aiaz salute nouissima cogitatio ē. Surrexit interea. Christus rex nou⁹ dicit: quia inuouat oia in melius. Unde Apoc. xxj. b. Ecce noua facio oia. Sap. vij. d. Permanēs in se innouat oia. Diabolus aut rex nouus dicit: quia nouitate gaudet: r semp vellei hoiem que rere nouitates. Eccl. xxvij. b. Stult⁹ vt luna mutat. Christus rex est iudeoz. i. cōfiteutiū r humiliū: S; diabolus superborum. Job. xij. d. Omne sublime videt: ipse est rex sup oēs filios supbie. Sicut autē christus habet suos/ sic diabolus suos apostolos. Apostoli qdes diaboli/ sunt verule/ r qdem interpretes/ lenomb⁹ r meretricib⁹ verba portātes. Martyres sunt heretici: Confessores/ hypocrite: q extermināt facies r. Virgines

filios israel afflicti: et mari rubro perijt / multi fuerunt reges. Sciam autem ab illo fuit amonephis: sub quo natus est moyses. Generaliter autem omnes reges egypti dicebant pharaones sicut postea ptolemei: et reges persarum / arfacide: reges romanos / cesares vel augusti. Habebat autem propria vocabula: sicut modo patet in papa romano. a. Qui ignorabat ioseph: beneficia. f. ioseph que contulerat egyptijs. c. Sapien-

ter opprimam: id est astute. Sapien- tia enim proprie non est nisi in bono: sed superbi quod astute faciunt / sapienter se facere iactant. q. d. opprimendo eos nobis prouideam: ne nos multiplicent. d. Preposuit itaque eis magistros: hebreos. sed ipsis magistris precepit egyptios / quod eos durius affligeret. Et dicit iosephus quod egyptij inuidebant hebreis propter ingenij virtutem: et laboris industriam: et operum assuetudinem: et sobolis nobilitatem: et ideo ad suggestionem eorum / imposuit rex hebreis angarias duras: quibus fracti non vacarent amplexibus. f. Arbes tabernaculorum: phiton et rameses. Que prius etiam erant ciuitates / sed non erant tabernaculorum. Erant quidem in finibus egypti: et ideo fecit eas murari pharaon: ut ibi poneret armatos milites. q. in tabernaculis iugiter excubantes: ne quis posset ingredi vel egredi absque pharaonis imperio: et ideo dicebantur ciuitates tabernaculorum: vel etiam dicebantur prius ciuitates tabernaculorum: id est pauperum: quas postea opere illo ditauit et ampliam. Alia littera habet ciuitates positionum: vbi. s. f. reponeret. Nota tabernaculum: tam tentorium militum quam tugurium siue casa pauperum / et etiam tabernaculum mercium siue rerum venalium locum. Aliud

Moraliter etiam opus Virgines diaboli sunt: quod exterius carnis integritate custodiunt: sed intus meritis diuersis vitij sunt corrupte. Et est nouitas duplex: Quaedam bona: quaedam mala. Bona triplex: Nouitas potentie. Eccl. xxxij. a. In noua signa: imuta mirabilia. Nouitas gratie. ij. Cor. v. d. Vetera transierunt: et ecce noua facta sunt omnia. Nouitas glorie. Apoc. xxi. b. Ecce noua factio omnia. Nouitas mala triplex: Vanitatis. i. Timoth. vj. d. Prophanas vocum nouitates deuita. Item curiositatis. Act. xvi. e. Athenienses omnes et adueniunt hospites ad nihil aliud vacabant nisi aut dicere aut audire aliquid nouum. Item impietatis. ut hic. b. Surrexit rex nouus. b. Et ait ad populum suum. Populus diaboli / maligni spiritus et pueri homines. Hac duplici acie impugnat populum dei. Maligni enim spiritus intus temptant: pueri homines exterius plequant. Thren. i. g. Foris interficit gladius: et domi mors est similis. Maligni interiori substantia: alij exteriori auferre nituntur. Eph. vj. b. Non est nobis colluctatio aduersus carnem. Sed ab vtriusque liberat dominus. Unde ps. Cadent a latere tuo etc. c. Sapien-

ter opprimam. In eo quod dicitur Sapiens: notat astutia diaboli: per quam seducit. In eo quod dicitur Opprimam: notat potentia diaboli: per quam seductam animam opprimit violent. Huius autem dicitur primo sapiens: et postea opprimam: quia diabolus primo non habet potestatem in homine: sed per blanditias seducit: seductum postmodum opprimit violenter. Unde quidam creditur beatus Hieronimus. Ne acquiescas dicentibus / incuruare: nec credas adhiacibus: ut transeam: Non enim transeunt sed herent: ex quo semel supposueris corpus tuum / et terram et vias transeuntibus / inuidatio transeuntium surgere non permittit. Job. xx. d. Uadent et venient super eum horribiles. e. Edificaueruntque urbes tabernaculorum: sicut corpora nostra. Job. xv. d. Ignis deuora-

bit tabernacula eorum: qui munera libenter accipiunt. Heb. xij. b. Habemus altare etc. f. Arbes tabernaculorum: edificati: qui corpori suo prouident vel delicias vel diuitias vel honores. g. Phiton: interpretatur os abyssi vel defectio: et significat cupiditatem: quod sicut infernum sariari non potest: sic nec illa. Huius

tabernaculi urbem edificat: qui seruitur per ecclesiam vel redditum / vel prebendam. Singula enim obsequia: que hoc intuitu impenduntur: quasi singuli lapides in hoc edificio ponuntur. h. Rameses: interpretatur comotio tinearum: vel malicia decurrens: et significat luxuriam: que sicut tinea de carne exortata: carnem consumit. Huius ergo tabernaculi urbem edificat: qui gula vel rerum diuitiarum percurat. Deliopolis interpretatur ciuitas solis: et significat superbiam. Hanc urbem edificat: quod honores huius seculi ambit: ut super alios videatur. De tres ciuitates sunt in egypto: id est in mundo: quod omne quod est in mundo etc. i. Job. ij. c. Et in his urbibus edificandis multus labor est: totus tamen credit pharaoni: id est diabolo. Ubi Proverbum. v. b. Ne des alienis honorem tuum: et anos tuos crudeli etc. Item Osee. vij. c. Comederunt alieni robur eius. q. d. Non tibi sed pharaoni laboras. Et conuerso iusti. Pro. xvi. d. Bona laborant labori tibi etc. Et ps. Laborem manuum tuarum etc. Et nota quod dicitur manducabis: non manducas. Quidam enim labores suos hic manducant: de suis operibus gloriantes. Matth. vj. a. Amem dico vobis: receperunt mercedem suam. Has tres ciuitates destruere et alias tribus edificare venit dominus: Praeparate castitatem: humilitatem. Et has primo in se exhibuit: postea eas alijs predicauit. Hier. xxxj. d. Reuertere virgo filia israel ad ciuitates tuas istas. De tres sunt in iudea: in his edificandis non est multus labor: et tamen magna utilitas. Matth. xj. d. Discite a me: quod mihi etc. i. Quoties opprimebant. Sic boni quanto magis tribulantur: tanto amplius proficiunt in bono. Nam virtus in infirmitate perficitur. ij. Cor. xij. c. Et ibidem. d. Cum infirmior: tunc potens sum etc. Item i. d. Crescite et multiplicamini: Et sequitur: Et replete aquas maris. In aquis enim maris. i. in amaritudine crescunt et multiplicantur boni. k. Oderantque. Proverbum. xxx. b. Viri sanguinum oderunt simplicitatem. Job. xv. c. Si mundus vos odit etc. l. Et affligebat etc. Tris inueniunt hic que sunt peccato: In peccato: afflictio: in breui vsu / illud: in fine amaritudo. Unde beatus Hieronimus. Voluptas gutturis que tanta hodie estimatur: vix duorum obtinet latitudinem digitorum: et huius tam modice partis tam exigua delectatio: contra parat sollicitudinem: contra deinde molestiam parit: hinc modum struunt renes dilatant et humeri: hinc tumores vteri non tam impinguant quam impingunt aruina: et dum carnis ossa non sustinet: morbi varij generantur: Sic libidinis illecebra vorago carnis laboribus et dispersionibus in se et fame et honoris: aut in vire ipsi periculo contra parat: cui appetit anxietas et recordatio: ac abominatio et ignominio: exitus penitentis et verecundie plenius esse dinoscitur. Nota dominus propter peccata nostra afflicti fuit in flagellatio: illusus in facie velatio: amarificatus fuit in fellis potatio. Ter autem illusus est christo. Primo quando velata facie dicebat ei: Prophetia christe etc. Secundo illusus ab herode in veste alba. Tertio in regio habitu: quando induit purpura / coronam spinam portans in capite: et arundinem tenens in manu. Sic diabolus illudit peccato: Primo quando excecatur eum: ne attendat peccati qualitatem. i. vilitatem: et pene caritatem. i. dei iustitiam. Secundo illudit ei in veste alba per simulationem. Tertio illudit quando propter hypocrisim quasi assumit in platam: et datur ei corona spinea. i. mitra pontificalis: et baculus arundinis. i. baculus pastoris: fragilis et manu perforans.

127.

In floribus M. 6. ca. 28.

Matth. 26. g. Luc. 23. b. Job. 19. a.

18 etiam opus tam graue q̄ seruile imposuit illis: vt. s. lutū pla
regarū & vicoꝝ in cophinis exportaret. De quo legit in Ps.
28. 80. **Q**uāto ei i cophino seruerūt. Tertiu etia addidit opus s̄m
Josephū vt. s. diuideret flumen p̄ plures riuulos ad irriga
tionē agroꝝ: & circūdarēt ciuitates fossat/ in eas fluuū inu/
daret. **S**i femina reseruate: Tu
quia fragilis sexus no
cere non poterat: tum
quia libidini egyptio/
rum deseruaret: tū qz
scriba quidam sacroꝝ
p̄dixerat regi/ eo tē/
pore masculū i israel
nasciturū qui regnū
egypti humiliaret: et
animi virtute trāscen
deret vniuersos.

B

Non sunt. Blo.
Timore mortis me
tunt: s̄ timore dei ser
uauerūt pueros. Il
lud puniendū: h̄ remu
nerādū. **B**ene ergo fecit deus.

22. q. 2. c. si q̄li
bca.

Quia timuerūt deū:
q. d. Non quia menti
te sunt: sed quia timē
tes deū: pueros ser
uauerūt. Sed querit
de mēdacio isto/ vtrū
fuerit peccatū morta
le an veniale. Aug.
de mendacio obste
tricū dicit/ q̄ veniale:
nec credendū eis q̄ di
cunt remuneratas p̄
mēdacio: Pietas enī
in eis remunerata est
non mēdaciū. Unde
Breg: Sūmope ca
uedū ē mēdaciū: q̄uis
sit culpe leuior/ si q̄/
q̄ mētiat p̄stādo bñfi
ciū. h̄ hoc q̄ p̄fecti fugiūt/ vt nec vita cuiusqz eoz mendacio
defendat/ ne noceat aīe suę dū q̄rūt. p̄desse carni aliene. Il
lud h̄o facile abstergit/ qd̄ mater boni op̄is pietas comitat.
Sic videt q̄ tā h̄z Breg. q̄ s̄m Aug. q̄ mēdaciū obstetricū
fuerit veniale. Cōtra: dicit Breg. q̄ merces bonitatis earū po
tuit i etna vita retribui: s̄ p̄ culpa mēdaciū i terrenā cōpē
sationē declinata ē: q̄ mēdaciū abstulit eis remuneratiōē vi
tę etnę: s̄ h̄ nō pōt auferre nisi pctm̄ mortale: q̄ mēdaciū ea
rū fuit mortale pctm̄. Ad h̄ ē cōmunis opinio: & vera ē q̄ mē
daciū obstetricū fuit pctm̄ veniale: Dentite sunt enī timore
mortis t̄pal: & amore vitę p̄sentis: qd̄ impediuit eas ne gr̄a eis
daretur. Sicut enī aliq̄s existēs i mortali pctō/ bonis operi
bus occasionalit̄ quodāmodo se reddit idoneū/ vt ei gr̄a p̄se
ratur: qua collata potest mereri vitā eternā: sed si sequat̄ ma
lum opus/ etiaz veniale/ facit vt bona opa p̄cedentia non sint
ocasio gratię p̄ferendę: ita mēdacio isto abstulerūt sibi ob
stetricēs gratiā: quia reddiderūt se min⁹ idoneas ad haben
dā gratiā qua mereri poterāt vitam eternā. Et ob hoc dicit
Breg: q̄ p̄o culpa mendaciū merces benignitatē earū decli
nata fuit in terrenā mercedē. **E**dificauit. Ad litteram
cum essent paupes/ locupletauit eas: vel cū essent steriles/ s̄
cundauit.

Act. 7. c.

Bressus est vir/ Moie amram vel amramis.
Uxore: Moie iocabeth. Amram autem nolebat
accedere ad vxorem suam. p̄pter edictū regis/ malēs
carere liberis q̄ p̄creare in necem. Cui dñs p̄ somnū assistit

a ficite illuz: si feminā reserua
te. Timuerūt autez obstetri
ces deum: & non fecerūt iux
ta p̄ceptū regis egypti: s̄
conseruabāt mares. Quib⁹
accerit ad se rex ait: Quid
nam est h̄ qd̄ facere voluist
vt pueros seruaretis: Que
b responderūt: Non sunt he
breę sicut egyptię mulieres:
Ipsę enī obstetricādi habēt
scientiā: & prius q̄ veniam⁹
c ad eas pariunt. Bene ergo
fecit deus obstetricib⁹: & cre
uit populus: p̄fortatusqz est
numus. Et quia timuerūt ob
stetrices deū/ edificauit illis
domos. P̄cepit ergo pha
rao omni populo suo dicēs:
Quicqd̄ masculini sexus na
tum fuerit in flumē pijcite:
quicqd̄ feminei reseruate.

Bressus est **Ca. II**
p̄ hęc vir de domo
leui/ accepta vxore
stirpis suę: Que p̄cepit & pe
perit filium: & videns eum
elegantē/ abscondit trib⁹ mē
sibus. Cūqz iam celare non

vt dicit Joseph⁹/ dicens/ ne timeret cognoscere vxorem suā:
quia puer quem timebat egyptij/ erat nascitur⁹ ex eo: & etiam
d̄ sacerdotio aaron significauit: Fecitqz amrā vt dixit ei do
minus: & concepit iocabeth: & peperit filiū sub silentio: id est
sine magno clamore: quia dolores partus non multū infire
runt. **I**n ca
recto: id ē in r̄parbi
crecunt carices: her
ba scilicet acuta & scin
dēs. Unde Virgil⁹:
Et carice pastus acu
ta. **S**ozore:
maria. s. vt dicunt he
brei. **C**onside
rante euentus rei:
ex p̄cepto maris.
Filia pharao
nis: thermut/ vt di
cunt. **I**n der cre
pidinē aluet: id est
super oram ripe flu
minis. **I**n pa
pyrione: id est in lo
co vbi crecūt papy⁹:
id est iuncus/ vnde fit
pergamēti in q̄ scri
bitur. **M**iserta
Sic enī dñs venustā
uerat infantē: vt etiaz
ab hostib⁹ amaret/ et
dignus alimēto habe
retur. Sicut legitur d̄
sc̄o sebastiano: Ne
cesse erat vt quem di
uina p̄fuderat gratia/
ab oibus amaretur.

posset/ sūpsit fiscellaz scirpe
am: & liniuit eā bitumie ac pi
ce: posuitqz intus infantulū
et exposuit euz in cārecto ri
pe flumis/ stāte p̄cul sorore
ei⁹: & p̄siderāte euetū rei. Ec
ce aut̄ descēdebat filiā pha
raonis vt lauaret in flumie:
et puellę ei⁹ gradiebant̄ p̄r
crepidinē aluet. Que cū vi
disset fiscellā i p̄pynōe/ mi
sit vniā e famulab⁹ suis: & al
latā ap̄iēs: cernēsqz i ea par
uulū vagiētē: misertā ei⁹ ait:
De isatib⁹ hebreoꝝ ē h̄. Cui
soroz pueri: Qis inq̄t vt va
dā & vocē tibi mulierē hebreę
am/ q̄ nutrire possit infantu
lum: R̄ndit: Glade. Perre
xit puella: & vocauit matrem
eius. Ad quam locuta filia
pharaois: Accipe ait puerū
istum & nutri mihi: ego tibi
dabo mercedē tuaz. Susce
pit mulier & nutriuit puerum
adultūqz tradidit filię pha
raonis. Quem illa adopta
uit in locum filij: vocauitqz
nomen eius moyse: dicēs:

statim accessit ad vbera ei⁹. **M**oyse. Egyptij enim
mos dicit aquā: is saluarum. Dicit cum thermut qdam die
obtulit pharaoni moysen: vt & ipse est in filij adoptaret: Ad
mirās aut̄ rex pueri venustarē: coronā suā quā tunc forte ge
stabat/ iposuit capiti suo. Puer aut̄ coronā p̄icit in terras/ &
fregit: in q̄ erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. Ad vi
dēs sacerdos/ heliopoleos stās a latere regl/ exclamauit: Quid
est puer quē nob̄ dñs occidēdū mōstrauit: vt decetero timo
re caream⁹: & voluit irruere in eū: s̄ auxilio regl liberat⁹ ē: et
p̄suasione cuiusdā sapientis/ qui per ignorantia puerilem hoc
factus asserbat. In huius rei argumēto puero obtulit p̄u
nas: quas puer ori apposuit: & lingue sūmitatē corruptit ig
ne: Quā hebrei impeditoris lingue eū fuisse aurumant. Tāqz
h̄o pulchritudinis fuit: vt dicit Joseph⁹: vt nullus adeo seue
rus esset/ vt non aspectui eius adhereret. Multiqz dum eum
cernerent per plateas ferri/ occupatiōes quib⁹ studebāt/ dese
rebant. Moyse h̄o fact⁹ adultus/ vir bellicosus & pitissim⁹
armoz fuit. Ethiope h̄o vastauerāt egyptū vsqz mēphim
et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptiqz: accepe
runt responsum: vt auxiliatore hebreo vterent̄: & vix obtinue
runt a thermut vt exercitū quē parauerant p̄ficerēt moy
sen ducem: p̄ p̄stitis sacramētis ne ei nocerēt. Qui per ter
ram duxit exercitū itinere breuiori: vt improuisos ethiopes
p̄ueniret. Iter h̄o faciens per loca plena serpentibus/ tulit i
arcis papyrijs ibices. i. ciconias egyptias: castraqz metarus
p̄ferebat eas/ vt serpentes deuoraret: & ita tutus per noctem

In ca
recto: id ē in r̄parbi
crecunt carices: her
ba scilicet acuta & scin
dēs. Unde Virgil⁹:
Et carice pastus acu
ta. **S**ozore:
maria. s. vt dicunt he
brei. **C**onside
rante euentus rei:
ex p̄cepto maris.
Filia pharao
nis: thermut/ vt di
cunt. **I**n der cre
pidinē aluet: id est
super oram ripe flu
minis. **I**n pa
pyrione: id est in lo
co vbi crecūt papy⁹:
id est iuncus/ vnde fit
pergamēti in q̄ scri
bitur. **M**iserta
Sic enī dñs venustā
uerat infantē: vt etiaz
ab hostib⁹ amaret/ et
dignus alimēto habe
retur. Sicut legitur d̄
sc̄o sebastiano: Ne
cesse erat vt quem di
uina p̄fuderat gratia/
ab oibus amaretur.
Cui soroz pue.
Cum plures egyptię
admonissēt vbera/ pu
er auertebat faciem:
Tūc ait maria: For
te vbera suę gēt̄ seq̄:
& adduxit thermut io
cabeth quasi alienā: &
statim accessit ad vbera ei⁹. **M**oyse. Egyptij enim
mos dicit aquā: is saluarum. Dicit cum thermut qdam die
obtulit pharaoni moysen: vt & ipse est in filij adoptaret: Ad
mirās aut̄ rex pueri venustarē: coronā suā quā tunc forte ge
stabat/ iposuit capiti suo. Puer aut̄ coronā p̄icit in terras/ &
fregit: in q̄ erat fabrefacta imago hamonis. i. iouis. Ad vi
dēs sacerdos/ heliopoleos stās a latere regl/ exclamauit: Quid
est puer quē nob̄ dñs occidēdū mōstrauit: vt decetero timo
re caream⁹: & voluit irruere in eū: s̄ auxilio regl liberat⁹ ē: et
p̄suasione cuiusdā sapientis/ qui per ignorantia puerilem hoc
factus asserbat. In huius rei argumēto puero obtulit p̄u
nas: quas puer ori apposuit: & lingue sūmitatē corruptit ig
ne: Quā hebrei impeditoris lingue eū fuisse aurumant. Tāqz
h̄o pulchritudinis fuit: vt dicit Joseph⁹: vt nullus adeo seue
rus esset/ vt non aspectui eius adhereret. Multiqz dum eum
cernerent per plateas ferri/ occupatiōes quib⁹ studebāt/ dese
rebant. Moyse h̄o fact⁹ adultus/ vir bellicosus & pitissim⁹
armoz fuit. Ethiope h̄o vastauerāt egyptū vsqz mēphim
et mare: quocirca conuersi ad diuinationes egyptiqz: accepe
runt responsum: vt auxiliatore hebreo vterent̄: & vix obtinue
runt a thermut vt exercitū quē parauerant p̄ficerēt moy
sen ducem: p̄ p̄stitis sacramētis ne ei nocerēt. Qui per ter
ram duxit exercitū itinere breuiori: vt improuisos ethiopes
p̄ueniret. Iter h̄o faciens per loca plena serpentibus/ tulit i
arcis papyrijs ibices. i. ciconias egyptias: castraqz metarus
p̄ferebat eas/ vt serpentes deuoraret: & ita tutus per noctem

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

transibat exercit⁹: Tādem puentos ethiopes expugnans in/ cludit in saba regia ciuitate: Quā cū diuini⁹ obsedisset/ oculos suos iniecit in eū tharmis/ filia regi ethiopū: et ex p̄dicto tra/ didit ei ciuitatē si duceret eā in vxorē: et ita factū est: Prop̄ quā aaron et maria postea iurgati sunt p̄tra moysen/ Numeri xij. a. Dum autē redi/ re vellet moyses/ non acq̄uit vxorē: p̄inde moyses tanq̄ vir pe/ rit⁹ astroz/ duas ima/ gines sculpsit in gem/ mis/ hui⁹ efficacie: vt altera memoriā/ alte/ ra obliuionem p̄fer/ ret. Cūq̄ paribus oculis eas inseruisset/ alterū. s. obliuiois anu/ lū vxorē dedit: alterū sibi retinuit: et ita muli/ er obliuisci cepit amo/ ris moysi: et p̄missus est in egyptū reuerti.

Ad fratres: In iudeos. s. b. Curum egyptiū p̄fectū ope/ ris sui et lateri/ q̄ p̄e/ rant magis hebreis.

Abscondit sabu/ lo. Querit Aug⁹ q̄re moyses interfecit egyptiū: cum nullaz in eo haberet iurisdictionē. Et soluit q̄ diuinitus inspirat⁹ h̄ fecit: s̄ scri/ ptura taceat. Qd̄ p̄: qz stephan⁹ in Act. vij. c. dicit q̄ purabar aliq̄s iudeos intellige/ re sicut ipse intellige/ bat in spū: q̄ p̄ manū illius erat dñs libera/ tur⁹ hebreos d̄ manu pharaonis.

Aerbum istud: id ē res/ bui⁹ s̄bi. Simile Esa. xxxij. b. Nō fuit ver/ bū in domo regis/ qd̄ non ostenderet eis.

Timuit moy/ ses. Cōtrariū Heb. xj. e. fide moyses fu/ git in egyptū nō veri/ tus maiestātē regis. Sic p̄mo timuit: postea missus est a dño nō timuit. Vel aliter timore p̄passiois timuit/ vt hic dicitur: nō timore passiois/ vt dicit Heb. xj. e. f. Qui fugiens: p̄ desertū/ vbi ciboz inopiā virtute tolerātie supauit/ vt di/ cit Joseph⁹. s. **J**uxta puteū: ppe ciuitatez madian/ sic dicit⁹ a quodā filio abraz de cethura: vt dicit⁹ ē Gen. xxv. a.

Erāt autē sacerdoti: id ē primari/ q̄ antiq̄tus sacerdos dicebat. p̄riū s̄o nomē illius sacerdotis erat raguel/ agno/ minar⁹ ietro/ cognouit egyptus. **M**ortuus est rex/ amonēphis: sub quo nar⁹ est moyses. **A**b operib⁹: id est p̄p̄ onera opis. **F**ilios israel: Prop̄ merita pa/ trū respexit filios. **E**t cognouit eos: id est cogno/ scere se ostendit.

Expositio Ca. III

Moy ses autē pascebat oues ietro/ cognati: id est soceri. **A**d montē dei oreb Sinai mons ē in p̄sinio arabie et iudee: q̄ in q̄dā sui pre dicit⁹ oreb: et erat ad pasturā ouisū egressi/ herbis abundās: s̄ pastozes illuc accedere nō audebāt: tum qz excelsus: tum quia opinio

erat deum ibi habitare. **Rubi** In rubo ignis **Allegorice:** n. Moyses at pascebat. Moyses/ lex/ q̄ pascebat iudeos. q. brutos et simplices. o. Ietro sa/ cerdotis madian. Sacerdotiū legale ē: cui bñ puenit no/ mē madian/ qd̄ interpretat flux⁹: qz durauit ad tps. s. Christi

Allegorice

Respōderūt: Vir egypti/ li/ berauit nos d̄ manu pasto/ rū. In sup̄ et hausit aquā no/ biscū: potūqz dedit ouibus. **A**t ille: Ubi est inq̄r: Quare dimisistis homines: Tocate eū vt comedat panē. Jura/ uit ergo moyses q̄ habitaret cū eo. Accepitqz sephoram filiā ei⁹: quē peperit ei filium quē vocauit gersan dicens: Aduena fui in terra aliena. Alterū vō peperit: quē vo/ cauit eliezer dicens: De⁹ eni p̄ris mei adiutor me⁹: et eri/ puit me d̄ manu pharaonis.

Post multū vō tps mortu/ us est rex egypti. Et ingemi/ scentes filij israel p̄pter opa vociferati sunt. Ascenditqz clamor eoz ad deū ab opē/ ribus: et audiuit gemitū eoz ac recordatus est f̄deris qd̄ pepigerat cū abraaz/ isaac et iacob. Et respexit dñs filios israel/ et cōguit eos. **Ca. III**

Moy ses autē pa/ scebatur oues ietro co/ gnati sui sacerdotis madian. Cūqz minasset gre/ gē ad interiora deserti/ venit q̄ ad montē dei oreb. Appa/ ruitqz ei dñs in flāma ignis de medio rubi: et videbat q̄ rubus arderet et nō cōbure/ ret. Dixit ḡ moyses: Uadā

D. Ps. 109.

7. 18. 22

significat qd̄ pungens malicia iudeozum increpatur a chri/ sto: sed non consumitur. Unde Diere. vij. g. Frustra conla/ uit confator: malitie enim eozum non sunt consumptę. q. d. frustra est ignis in rubo: quia non est combustus. Vel ignis i rubo/ virginitas i partu virginis illibatę. Uñ carat ecclesia: Rubum quem viderat moyses incombustum etc. Vel rubus incombustus/ humanitas christi a diuinitate non absorpta: vel ecclesia probata vel turbata tribulatione non consump/ pra. Hec oia p̄uidebat lex et p̄dixit: P̄dixit enī pecca/ ta populū non p̄sumenda per christus. Deut. xxxj. d. dicitur moysi: Domies cū p̄rib⁹ tuis: et p̄p̄s iste p̄surgēs fornicabi/ tur. Item p̄dixit deus in homine. Deut. xviij. c. Prophe/ tam suscitabit vobis deus de fratribus etc. Et Dichez. v. a. Ex te mihi egredietur/ qui sit dominator in israel etc. Item partum in virgine. Esa. vij. c. Ecce virgo concipiet etc. Item tribulationem in ecclesia. Zach. xij. d. Ducam tertiaz partē per ignem etc. **D**ixit ergo moyses: Uadā: hoc est q̄ lex non cessauit procedere in obseruantia ceremonialiū:

Et Balach. ij. b. La/ bia sacerdotis etc.

Cūqz minasset.

Hora quidam iudeo/ rum tm̄ exterius pa/ scebantur/ in lege tm̄ litteram attendentes.

Alij ad interiora du/ cebant/ spiritualit̄ in/ telligentes legem: licz cum populo exterius habitarent. Uñ Nu/ meri. xij. b. Si qs fue/ rit inter vos prophe/ ta etc.

Apparu/ itqz ei dñs i flāma ignis. Legi appare/ re dicitur dñs: quia i ea nobis apparet. Ig/ nis in rubo: christus i populo iudaico vnde nar⁹ est. Uñ Job. iij. c. Sal⁹ ex iudicis. Nu/ meri. xliij. c. Oriet stella ex iacob. i. chri/ stus ex iudicis. Moy/ ses igitur ignem in ru/ bo videbat: quia lex christum de iudicis na/ sciturū p̄dicabat. Qu/ autem rubus ardebat et non comburebat/

A

In rubo ignis

Lex in synagoga. Spiritus in littera. Diuinitas in humanitate. Filius dei in utero virginis. Persecutio in ecclesia dei. Tribulatio in anima iusti.

Manc magnā. Magna signantem.

Moyles moy ses. Sile Gen. xxi. c. dicitur: Abraam abraam. Et. i. Reg. iij. b. Samuel samu el. e. Solue cal/ ciamētū. Opera mortua dicit Inter/ lū. vel curam tempo/ raliū. Simile Josue v. d. Aliquādo calcia/ mentū in bono accipi/ tur. f. pro exēplis san/ ctōrū. i. xij. b. Calcia/ mēta habebitis i pe/ dibus: id est exempla sanctorū in affectibus. Eph. vi. c. Calciari pedes in preparatiōe euāgelij pacis. Cant. vij. a. Pulchri sunt gressus tui in calcia/ mentis filia pncipis. De abraā rē. Hac aucte vix dñs ptra saduceos: q̄ di/ cunt animas perire cū corpibus r nō esse re/ surrectionē. Matth. xxij. c. Dicit enī: De resurrectione mortuo rum non legistis qd̄ di/ ctum est: Ego sum de/ abraam rē. Non aut̄ est deus mortuorū sed viuētū. Et noīant̄ isti tres poti⁹ q̄ alij: propter tres virtutes in quibus p̄uilegiari sunt: Abraā i fide: isa/ ac in spe: iacob in charitate. b. Vocauit eū: Vocauit eū: postea cū vocat̄ vt mittat̄ ad fr̄es: r̄didit: Adsum. In quo ostendit qd̄ odium sc̄m̄/sponte querendū est: negociū s̄o sc̄m̄ cuz in iun/ gatur/ suscipiendū. Si nullus imponit/ vacandū est veritati: Si imponit/ suscipiendū est p̄t̄ p̄mi charitatē i. Sci/ ens dolore ei⁹. Nota afflictionē vidit: clamores audiuit: dolore sciuit. Mā afflictio fit in corde: clamor in ore: dolor in corde. In quo moralit̄ instruitur: contritio: confessio: satisfac/ tio. Quā cum viderit: audiuerit r sciuerit dñs/ descēder vt li/ beret. k. Lacte r melle: id est q̄ pascuis abūdat r arbo/ ribus. Per lac enī fertilitas pascuorū: per mel abūdantia ar/ borū designat: quia in arborib⁹ mellificat̄ apes. Et i his duo bus p̄sistit bonitas terrē. l. Signū qd̄ miserim te. Si/ gnū debet p̄cedere significatū: sed hoc posteri⁹ est significa/ to: quid est qd̄ dicit: Ideo sic potest intelligi: Hoc hebr̄is signū rē. q. d. Cum eduxeris populū/ videbis r cognosces qd̄ ego sui tecū: r eduxi te. Et hebr̄i terminat̄ hic versum: Hoc habebis signū qd̄ miserim te. f. visio rubi/ que p̄cessit. m. Deus abraā. Ad h̄ israeli patrū memoria p̄ponit̄: vt cum intellexerint non esse deū recentē qui loquit̄: sed deū pa/ trum suorū/ facilius acq̄rescant/ r deum suū esse cognoscant.

Jofite. 5. d. Act. 7. d. De pe. dif. a. c. sunt q̄

32. q. 4. c. recurat.

B

C

a et videbo visionē hanc ma/ gnā: quare non combura/ tur rubus. Cernens autem domin⁹ qd̄ pergeret ad vidē/ dum: vōcauit euz de medio rubi: r ait: Moyles moy/ ses. Qui respōdit. Adsum. b At ille: Nē appropies in/ quit huc. Solue calciamen/ tum de pedibus tuis: Locuf enī in quo stas/ terra sancta est. Et ait: Ego sum de⁹ pa/ tris tui: de⁹ abraam r de⁹ isaac et de⁹ iacob. Abscon/ dit moyles faciem suam: nō enim audebat respicere cō/ tra deum. Cui ait dñs: Uidi afflictionem populi mei in egypto: r clamorem eius au/ diui/ propter duritiam eorū qui p̄sunt operib⁹: et sciens dolorem eius: descēdi vt li/ berem eum de manibus egyptiorum: r educam de terra illa in terram bonam r spa/ ciosam: in terrā que fluit lac/ te r melle: ad loca chana/ nei r ethei r amorrei r phe/ recei r euei r hiebusi. Cla/ mor ergo filiorum israel ve/ nit ad me: vidiqz afflictio/ nem eorum qua ab egyptiis

n. Hoc nomē mibi ē. Joseph⁹ dicit qd̄ dñs dixit moyfi suam appellationē quā hoies p̄r nō audierit: nec mibi vas est dicere. i. facultas. q. d. Tanta est virt⁹ illius nois qd̄ non possem exp̄mere totā. Unde nomē illud dicit̄ ineffabile: non qz nō debeat dici: sed qz virt⁹ eius nō potest exp̄mi: vel qz ab eis nō poterat̄ itelligi. Est aut̄ nomē illud tetragramaton. i. quatuor litteris scriptū. f. he/ ioth/ vau/ herb: qd̄ sonat p̄ncipiū vi/ tē passiōis iste. Hoc nomē erat scriptū in lamina

opprimunt. Sed veni/ mit/ tam te ad pharaonē: vt edu/ cas populū meū filios israel de egypto. Dixit moyles ad deum: Quis ego sum vt vadam ad pharaonē: r edu/ cam filios israel de egypto? Qui dixit ei: Ego ero tecū: et h̄ habebis signū qd̄ mi/ serim te: Cum eduxeris po/ pulum meuz de egypto: im/ molabis deo super montem istum. Ait moyles ad deuz: Ecce ego vadam ad filios israel: r dicam eis: Deus pa/ trum vestrorum misit me ad vos. Si dixerint mibi/ quod est nomen eius: quid dicam eis? Dixit domin⁹ ad moy/ sen: Ego sum qui sum. Ait: Sic dices filiis israel: Qui ē misit me ad vos. Dixitqz ite rum deus ad moylen. Hec dices filiis israel: Domin⁹ deus patrum vestrorū/ deus abraam r deus isaac r deus iacob misit me ad vos. Hoc nomen mibi est in eternum: et h̄ memoriale meū in gene/ rationē r generationē. Cla/ de congrega seniores israel: et dices ad eos: Dñs deus

Allegorice donec ossederet chris/ tum: ibi stetit. Unde Matth. xvij. a. In trāfiguratione moy/ ses r helias apparue/ rūt cū iesu. q. d. Hic ē cui phibuit⁹ testimo niū. Uñ dicit lex: va/ daz r videbo: qz h̄ ip/ sum p̄dicabat lex/ se duraturā donec p̄sen/ tialit̄ videret chrisitū. Uñ Gen. xlij. b. Nō deficiet sceptrū d̄ iu/ da rē. Jbidē. xlv. g. Jacob dicit: Adā r videbo ioseph anteqz moriar. Vidit enī lex qd̄ p̄miserat̄ ip̄letuz: et mortua ē: q̄si vixi p̄prio partu extincta ē: dñs nob edidit dñs: pullo recepto/ matres p̄miserat̄ auolare: sicut p̄cipit̄ Deu. xxij. a. b. Vocauit eū de me. ru. Dñs de me/ dio rubi vocauit ad se moylen: q̄si legē de medio traditionū hu/ manarū/ qd̄ lex lacera/ bat/ purū elicit̄ itelle/ ctuz. c. Moyles moy. Semiat̄ nomē moyles p̄t̄ frales et

Allegoria

D

E

sp̄ialē leḡ intellectū. q. d. Vocauit eū dñs vtrūqz ad se traxit: Mā chrisit⁹ r sacramēta leḡ seruauit ad l̄raz/ vt circūcisionē: et postea sp̄ialiter esse intelligēda demonstrauit/ quando s̄ legem leprosum tetigit: Lu. v. c. In cēna s̄m litteram/ agnū paschalem comedit: Scdm̄ spiritū seipsum verum agnū di/ scipulis dedit. d. Nē appropies: ad me: id est ad me/ os. q. d. Nolo vt mei obseruent ceremonias legis r seueri/ tatem. Unde chrisit⁹ irritauit legem quo ad figuras/ cuz le/ prosum tetigit: r quo ad seueritatem/ cum adulterā absoluit: Joh. viij. b. e. Solue calciamentū: id est litteralē in/ tellectū a iudeis in extremis t̄pib⁹ abijce: q̄d̄ enī lex inter scorpiones: id est inter iudeos habitauit: necesse habuit cal/ ciari litteralē intellectu. Unde Ecce. ij. c. Increduli r sub/ uersores. Sed cum lex i sancta terra: id est ecclesia chrisit̄ ste/ tit: tunc discalciauit se: r scorpionib⁹ calciamenta reliquit: r iam nuda ad chrisitum accedit. Unde Gen. xxxix. c. Joseph egredit̄ nud⁹ relicto pallio adultere. f. Ego sum de⁹ pa/ tri rē. Chrisit⁹ se dicit deum abraam/ vt ossēdat se non recentem sed eternū esse. Joh. viij. g. Abraā pater vester ex/ ultauit rē. h. Abscondit moyles. Lex retraxit certi/ monias suas viso dño. Unde est qd̄ p̄dicante dño/ siluit iohannes. q. d. iohānes: Soluo calciamentū r cedo alij sp̄saz. * a. Jbimus rē.

Butb. 4. b.

vt dicitur hic. Qd̄ asit dicit Stephanus dupliciter soluitur. Dicitur enī quis potens in verbis: quia efficac̄ ad operandum: vel quia prudens in loquēdo: vel quia modus dicendi sit efficac̄: vel quia promptus ad loquendum. Tribus p̄mis modis fuit moyses potens in verbis: et non in ultimo.

Origen. aliter dicit. i. q̄ moyses fuit eloq̄ns simpliciter: sed habita collatione ad diuinum eloquium/se reputat ineloquentem: ideo posuit terminus scilicet ex quo cepit loqui cum domino.

Mortui sunt enim omnes: Pharaon. f. et cōplices sui. Vel plurale ponit p̄ singulari/si sol⁹ pharaon querebat eum.

Tulit q̄ moyses uxorem suam et filios suos. **D**icit dicit q̄ moyses cum uxore profectus ē in egyptū. i. xvij. a. dicitur contrarium. f. q̄ ietro occurrēs moyse et reuertenti de egypto tulit sephoram uxorem moyse et duos filios eius. Ad hoc dicitur q̄ reuera moyses eduxerat uxorem et filios de terra madian vt secus duceret in egyptū: sed ne esset impedimentū ei/remisit eam cum filijs: sicut dicit. i. xvij. a. et moyses sine illis profectus est in egyptū. An dicunt quidam angelus dñi terruisse sephoram ad impedimētū ministerij diuinitus impositi femineus sexus comitaret. **S**up̄ asinum: reuersus: id est sup̄ asinos. An de alia littera hz: Imposuit eos vehicul.

Ostenta. i. signa digna ostēdi: p̄ que ostendit dei potentia. **M**ogenit⁹ israel: supple ē. **E**t noluit. Præteritū p̄ futuro p̄phetica certitudine. **I**n diuersorio: id ē in loco extra viā: ad quā diuertit moyses vt dēsceret. Vel diuersoria/domus q̄ instituta est vt ad eā diuertant trāsēdēs. Et habent simile Bēn. xlij. e. vbi dicit q̄ vn⁹ d̄ filijs israel aperuit faccū vt daret pabulū iumento in diuersorio. **E**t volebat occidere eum. Non p̄cedit aliqd̄ antecedēs ad qd̄ possit referri hoc relatiuū euz: et ideo diuersimode intelligit: Vel de moyse quem volebat occidere: qz ducebat secū uxorem et filios incircūcisos: Vel d̄ puero incircūciso: Forte enī alterum tam circūciderat: alterū dimiserat incircūcisum sephorę/que gentilis erat. **T**ulit ilico sephora. Vinc voluerunt hebrei mozem circūcidēdi petrinis cultris habuisse exordium: Vel a ioseph in galgalis. Tamē vbi nos petram habem⁹: hebreus habet aciem. Et vocat aciem/acutissimam nouaculā. Unde et iudēi adhuc nouaculis circūcidūt. Et fabulant quidā hebrei: vsqz ad dauid circūcisionez factam petra: sed quia in deuincēdo goliath ferrum galeę et lozie: cessit lapidi tacto. q. dans ei locum: ideo deinceps cessit lapis ferro

Josuc. 5. a.

in pace. Dixit ergo dñs ad moysen in madian: **V**ade et reuertere in egyptū: **M**ortui sunt enī omnes qui querebāt animā tuam. **T**ulit ergo moyses uxorem suam et filios suos: et imposuit eos sup̄ asinū: reuersusqz est in egyptū: portans virgam dei in manu sua. **D**ixitqz ei dñs reuertenti in egyptū: **V**ade vt omnia ostēta que posui in manu tua facias corā pharaone. **E**go idurabo cor ei⁹ et non dimittet populū: **D**icesqz ad euz: **H**ęc dicit dominus: **F**ilius meus primogenitus israel: **D**ixi tibi: **D**imitte filium meum vt seruiet mihi: et noluit dimittere eū. **E**cce ego interficiam filium tuum primogenitū. **C**unqz esset in itinere in diuersorio occurrit ei dñs: et volebat occidere eū. **T**ulit ilico sephora acutissimā petraz et circūcidit p̄putiū filij sui. **T**enigitqz pedes ei⁹ et ait: **S**ponsus sanguinū tu mihi es. **E**t dimisit eum postqz dixerat: **S**ponsus sanguinū tu mihi es ob circūcisionē. **D**ixitqz domin⁹ ad aaron: **V**ade in orientem moysi in desertum.

in circūcisione. **T**enigitqz pedes eius. Diuersimode pot̄ suppleri sic: **T**enigit sanguis pedes angeli vt puerit p̄ sternēs se ante ipm. Vel sephora tenigit pedes moyse: p̄ p̄putio secto. q. indignans proiecit ad pedes moyse. **S**ponsus sanguinū. **H**oc multipliciter intelligi potest. **P**rimo

Et moyses: vel sephora pedes angeli

Qui perrexit ei obuiam in montem dei: et osculatus est eū. **N**arrauitqz moyses aaron omnia verba dñi p̄ quibus miserat euz: et signa que mandauerat. **V**eneruntqz simul et congregauerūt cunctos seniores filiorū israel. **L**ocutusqz est aaron omnia verba que dixerat dñs ad moysen: et fecit signa coram populo: et credidit popul⁹. **A**udierūtqz q̄ visitasset dñs filios israel: et q̄ respexisset afflictionem eorum: et promi adorauerunt. **C**a. V

Ost hęc ingressi sūt moyses et aaron: et dixerunt pharaoni: **H**ęc dicit dñs deus israel: **D**imitte te populū meuz vt sacrificet mihi in deserto. **A**t ille respondit: **Q**uis est dñs vt audiat vocem eius: et dimittat israel? **N**escio dñm: et israel non dimittat. **D**ixerunt: **D**eus hebreoz vocauit nos: vt eamus viam trium dierum in solitudinē: et sacrificem⁹ dño deo nostro: ne forte accidat nobis pestis aut gladius. **A**it ad eos rex egypti: **Q**uare moyses et aaron sollicitat⁹ populū ab operibus suis?

fic/vt hoc dixerit sephora angelo blandi endo. q. d. sicut nupst carnaliter moyse: ita tibi effusione sanguinis filij mei. Vel sic: **E**rudisti me i effusione sanguinis: sicut sponsa debet erudire sp̄s: et ego obediui sicut sponsa sp̄so. Vel sic vt sephora loquatur moyse: **T**u ne es mihi sponsus sanguinis: id ē an ex coniugio tuo tatus scel⁹ teneor p̄petrare vt fundā sanguinē nē filij mei: Vel sine interrogacione. q. d. tu es mihi sp̄s sanguinis: id ē qz tibi p̄senta sū vt sp̄so: id tātū scel⁹ optet me facere nunc vt fundā sanguinē filij mei. q. d. hoc p̄misi perapio de tuo coniugio. **H**ebz⁹ habet: gener sanguinū tu mihi es: id est tu gener patris mei: ideo fac⁹ es vt esses mihi: id est carni meę in filio ad sanguinem: id est ad mortē. Vel sic: **S**ponsus sanguinū tu mihi es: id est sanguis meus effusus est ad placandū angelum qui tibi mortē minabatur. **S**ephora enim cum esset gentilis: credebatur angelos placari effusione sanguinis humani. **E**t dimi

sit eum: scilicet angelus domini moysen quem artauerat vsqz ad mortem. **H**ec hebreus habet: relaxauit eū. Vel est: id est puerum quem volebat occidere: quia incircūcisus erat. Vel sephora dimisit eum: id est moysen reuertens ad patrem suum in madian cum filijs.

Ost hęc ingressi sunt etc. **E**xpositio Ca. V. **V**iam trium dierū. **H**ic mouet Aug⁹ questio/nem sup̄ hoc q̄ moyses primo dixit populo q̄ educeret eū d̄ egypto et duceret in terrā chanaan: **P**haraoni autē dixit q̄ duceret pplm i desertū viam triū dierū: et ita videt fuisse duplex. **E**t soluit Aug⁹ q̄ ita fieret si populum dimississet: sed non dimisit: vnde aliter factum est. **N**ec fuit mandatum qd̄ domin⁹ iusserat moysen: et qd̄ moyses dixerat populo: **S**ciebat enim q̄ pharaon non faceret iustum eius vt iustum iudicium sequeretur. **M**oyse igitur dixit qd̄ simpliciter futurum erat si populum tunc dimississet vt domin⁹ iusserat. **S**trabus aliter soluit: et appellat viam trium dierū tres mansiones vsqz ad montem sina. **D**ies vocant menses: et filij israel venerūt trib⁹ mēsb⁹ ad montē sina: vbi legē ceperunt et dño sacrificauerūt. **M**agister autē soluit in histozijs: dices q̄ si pharaon tūc prius dimississet: tali ordine educeret popul⁹ q̄

Ite ad onera via. Dixitq; pharao: a
 Mult' e' ppls terre. Uiderit q' turba
 succreuerit: q'to magi si dederim' eis
 requie' ab operib'. **B** **D**recepit g' in die
 illo pfecti opez / z exactoribus ppli di-
 ces: Nequaqs' ultra dabit' paleas po-
 pulo ad pficiendos lateres sicut pri': si
 ipsi vadat' z colligat' stipulaz: z mensu-
 ras latez q's prius faciebāt / imponet'z
 sup eos: nec minuet'z q'cqs'. **C** **U**acat' em'
 z idcirco vociferant' dicetes: **E**am' et
 sacrificem' deo nro. **O**pprimat' opib'
 z expleat' ea: vt no' acq'escat' v'bis men-
 dacib'. **I**git' egressi pfecti opez z exa-
 ctorez ad pplm dixerunt: **S**ic dicit pha-
 rao: **N**o do vobis paleas: **I**te z colli-
 gite sicuti inuenire poterit': nec minu-
 etur q'cqs' de ope v'ro. **D**ispsusq; e' po-
 pul' p omnē terrā egypti / ad colligen-
 das paleas. **P**refecti q's opez istabāt
 dicetes: **C**omplete op' v'rm q'ndie: vt pri-
 us facere solebat' / qm' dabant' vob pa-
 lee. **F**lagellatiq; sunt q' p'cerat' opib'
 filioz isrl' ab exactorib' pharaonis di-
 centib': **Q**uare no' implet'z mēsurā la-
 tez sicut pri' / nec heri: nec hodie? **U**e-
 neruntq; ppositi filioz israhel z vocifera-
 ti sunt ad pharaonē dicentes: **C**ur ita
 agis ptra seruos tuos? **P**alee no' dāt
 nobis: z lateres silit' impant': **E**n fa-
 muli tui flagellis cedimur: z iuste agit'
 ptra pplm tuū. **Q**ui ait: **U**acat' ocio /
 idcirco dicit': **E**am' z sacrificem' dño.
Ite g' z opemini. **P**alee no' dabunt'
 vobis: z reddet'z p'uetū numerū latez.
Uidebātq; se ppositi filioz israhel i ma-
 lo: eo q' diceretur eis: **N**on minuetur
 q'cqs' de laterib' p singulos dies. **D**e-
 currentq; moysi z aarō q' stabāt ex ad-
 uerso / egredientes a pharaone: z direx-
 t' ad eos: **U**ideat dñs z iudicet: qm' fete-
 re fecit'z odorē nrm corā pharaone et
 seruis ei': z h'buistis ei gladiū vt occi-
 deret nos. **R**euerfusq; moyses ad dñm
 ait: **B**ñe: cur afflixisti populū istum?
Quare misisti me? **E**x eo em' q' ingres-
 sus sum ad pharaonē / vt loquerer de
 nomine tuo / afflixit pplm tuū: z nō li-
 berasti eos.

Capitulum VI.

Dixit dñs ad moysen: **N**unc
 videbis q' factur' sum phara-
 oni. **P**er manū em' fortem di-
 mittet eos: z i manu robusta eijciet il-
 los de terra sua. **L**ocutusq; est dñs ad
 moysen dicēs: **E**gd dñs q' apparui ab-
 rāa z isaac z iacob i deo omnipotēte:
 z nomē meū adonai non indicāui eis.
Pepigis cū eis sed' vt darē illis ter-

trib' dieb' veniret ad mō-
 tē. **H**ic vt dicit Joseph' /
 comemorauit moyses pha-
 raoni / quāta egyptijs fecit
 ser oppressis ab ethiopi-
 bus: z q' pro eis nō acce-
 pisset condignā retributio-
 nem: z etiā exposuit ei / que
 sibi contigerant in sinai:
Quē pharao deridēs / suū
 suū appellauit fugitiuū.
Ite ad onera: id est
 ad negocia onerosa. **I**psi
 em' vt alij laborabāt: nulli
 parcebat pharao. **U**el ad
 populū dirigit sermo. **b**
Nequaqs' ultra dabit'z
 paleas. **A**ntea dabāt pa-
 lee: vt minutatim comiserēt
 tur luto: z solidiores fierēt
 lateres: ex q'bus claudēbāt
 ciuitates p'z inopia: **U**el
 forte d' paleis fiebat ignis /
 vnde lateres coquebantur
 p'z penuria lignoz. z hoc
 dicit Glosa.

Expofitio La. VI.

Dixit dñs zc.
Qui appa-
 rui abraā. **B**en.
 xvij. a. **E**t isaac.
 Ben. xvij. a. **E**t iac-
 cob. Ben. xvij. c. **f**
In deo oipotēte. i. qui
 sum deus oipotens. **g**
Nomē meū adonai.
 i. potētiā z fortitudinē: ad
 quas p'inet hoc nomen.
b **N**o indicāui eis: s'
 tm' pietatē z sapientia. **U**l
 nō indicāui / supple sic tibi:
Abrae em' apparuit de':
 Ben. xvij. a. **S**z moysi lo-
 cur' est facie ad facie. **E**xo.
 xxxij. b. **E**cce filij
 israhel. q. d. **S**i illi q' sunt
 de gēte mea me non audi-
 nur / quō me audiet pha-
 rao: p'fertim cū sim icircū-
 cisus iabijs. i. cū sim inelo-
 quēs: **U**n' alia lra haber:
Eū sim graali voce. **k**

Gerson et caath z me-
 rari. **E**x his trib' / fuerūt
 tres familie leuitaz / q' por-
 tabāt tabernaculū. **f**. **B**er-
 sonitē / caathitē / z merari-
 tē: **D**e qb' habet' **N**ume.
 xvij. a. **A**t vo ele-
 azar. **A**lij duo p'ores eo. **f**.
 nadab et abiu / mortui fue-
 rūt sine liberis: **L**eu. x. a.
Ite e' aaron. **L**oc
 p'nomē iste discretiū est.
 q. d. **I**te z nō ali'. **E**t di-
 cit' **S**trab' q' b' apposit' d'
 suo e' dñs: q' bibliā a baby-
 lonijs cōbustā repauit: **E**t
 moyses de se q. d. de alio
 locutus est.

rā chanaan / terrā peregrinatiois eoz:
 in qua fuerūt aduenē. **E**go audiui ge-
 mitū filioz israhel quo egyptij opp'ficer
 eos: z recordat' sum pacti mei. **I**deo
 dic' filijs israhel: **E**go dñs / q' educā vos
 de ergastulo egyptioz: z eruā de hui-
 tute: ac redimā in brachio excelso: z iu-
 dicijs magnis: z assumā vos mihi i po-
 pulū: z ero v' de'. **E**t sciet' q' ego sum
 dñs de' vester: q' eduxerim vos de er-
 gastulo egyptioz: z induxerim in ter-
 raz sup quā leuau' manū meā / vt da-
 rē eā abraam isaac z iacob: **D**aboq; il-
 lā vobis possidendā / ego dñs. **M**arra-
 uit g' moyses oia filijs isrl': q' non acq'e-
 uerūt ei p'p' angustia spūs z op' du-
 rissimū. **L**ocutusq; e' dñs ad moysē di-
 ces: **I**ngredere z loq're ad pharaonē
 regē egypti vt dimittat filios isrl' de ter-
 ra sua. **R**ndit moyses corā dño: **E**cce
 filij isrl' non me audiunt: z quō audiet
 pharao: p'fertim cū sim icircūcisus la-
 bijs: **L**ocutusq; est dñs ad moysen et
 aaron: z dedit mādātū ad filios isrl' et
 ad pharaonē regē egypti: vt educerēt
 filios isrl' de terra egypti. **I**sti sūt pnci-
 pes domoz p familias suas. **F**ilij ru-
 ben p'mogeniti israhel: enoch et phallu-
 esrom z charmi. **D**e cognatiōes rubē.
Filij symeon / iamuel z iamun z iami et
 ahod z iachim z soher z saul fili' cha-
 nanitidis. **D**e progenies symeon. **E**t
 hec nomina filioz leui p cognatiōes
 suas: gerson et caath et merari. **A**nni
 aut' vite leui / fuerūt cētū triginta septē.
Filij gerson / lobem z semei p cognati-
 ones suas. **F**ilij caath amrā z isuar et
 hebron z oziel. **A**nniq; vite caath / cē-
 tum triginta tres. **F**ilij merari: mooli et
 musī. **D**e cognatiōes leui p familias
 suas. **A**ccipit aut' amrā vxorē iocha /
 bethpatruelē suā: q' peperit ei aaron z
 moysen z mariā. **F**ueruntq; anni vite
 amrā centū triginta septē. **F**ilij quoq;
 isuar / chore et napheg et sechri. **F**ilij
 q's oziel / misabel z elsaphā z sechri. **A**c-
 cepit autē aaron vxorē helisabet filiaz
 aminadab sororem naason: q' peperit
 ei nadab et abiu et eleazar et itamar.
Filij q's chore / aser z helchana z abia-
 sab. **D**e sunt cognationes choritarū.
At verō eleazar filius aaron / accepit
 vxorē de filiabus phutiel: que peperit
 ei phinees. **I**di sunt principes famili-
 arū leuiticarū / per cognationes suas.
Istē est aaron z moyses / quibus pre-
 cepit dñs / vt educerent filios israhel de
 terra egypti per turmas suas. **I**di sunt

B

C

1. Paral. 23. a

5. 2. et Ru. 26. 5.

D

1. Paral. 23. a

5. 2. et Ru. 26. 5.

[Marginal notes on the left side of the page, including references to other biblical passages and commentary.]

qui loquunt ad pharaone regem egypti: vt educant filios isrl de egypto. Iste moyses z aaron: in die qua locutus est dominus ad moysen in terra egypti. Et locutus est dominus ad moysen dicens: Ego dñs: Loqre ad pharaone regē egypti/ omnia que ego loqr tibi. Et ait moyses corā dño: En in circumcisus labijs sum: quomodo audiet me pharao? **Capitulū. VII.**

A **D**ixitq domin⁹ ad moysen: Ecce constitui te deum pharaonis: z aaron frater tuus/ erit propheta tu⁹. Tu loqueris omnia que mādo tibi: ille loquetur ad pharaonez: vt dimittat filios israel d terra sua. Sz ego indurabo cor eius/ et multiplicabo signa z ostēta mea in terra egypti: et non audiet vos. Inmutam⁹q manu meam super egyptū z educā exercitū et populū meū/ filios isrl de terra egypti/ per iudicia maxima. Et sciēt egyptij q ego sum dñs qui extenderim manu meā super egyptū: z eduxerim filios israel de medio eoz. Fecit itaq moyses z aaron: sicut pceperat dñs/ ita egerunt. Erāt autem moyses octoginta annorum: et aaron octoginta trium: quando locuti sūt ad pharaone. Dixitq dñs ad moysē z aarō: Cū dixerit vob pharao/ ostēdite signa/ dices ad aarō: Tolle virgam tuam z pice eam corā pharaone: ac vertatur in colubrum. Ingressi itaq moyses et aaron ad pharaone: fecerūt sicut pceperat dominus. Tulitq aaron virgam corā pharaone z seruis eius: que versa est in colubrū. Vocauit autem pharao sapientes et maleficos: z fecerunt etiā ipsi

26. q. 5. c. nec mirum.

Dixitq domin⁹ zc. **Expositio Ca. VII.**
A Deū pharaonis. i. potestate in ipsū / et in terrā ei⁹ / facere signa ad modū dei. **B** Indurabo. i. indurari pmittā: vt q̄ durum sit / ostendā. **C** Erāt aut moys. lxx. an. Argumentū / q̄ oēs plage fuerunt in vno anno. Moyses em mortuus est. cxx. annorū: z in deserto fuit quadraginta annis. **D** Tolle virgā tuā. Videt q̄ deberet dicere meā: qz sibi data fuit. Sol. Uti usq̄ fuit: Moysi / quia ei data: Aaron / qz vsus est ea. **E** In dracones. i. colubros. Draco nāqz est magnū animal: Et dicit απὸ τοῦ δόρυ qd̄ ē videre: qz acut⁹ videt ceteris serpētib⁹. vnde ponit ibi species p̄ specie. Sz querit quomodo potuerūt hoc facere malefici: Certū est em q̄ nō miraculose sicut aaron: qz hoc miraculū non est vtile alicui: sz nociuū. Ad hoc dicit Strabus: q̄ istrumētis demoniacis oculos spectātū deludebāt: z aliter apparebant res q̄ essent in suo genere: Erant em virgē z ap / parebant serpentes. De virga aut aaron non est dubium / quin versa fuerit in serpētē. Cum ergo infra dicat q̄ virga aaron deuorauit virgas eozū: et non dicatur / serpens deuorauit virgas: videt similis mutatio facta circa has et illas. Et hoc cōcedit Aug⁹ / dicens / q̄ in veritate virgē magozum versē fuerūt in serpentes / nō miraculose vt virga aaron: sed naturaliter. Nam cū malefici aliquid facere moliantur / demones subito discurrūt p̄ mundum: z afferunt semina / q̄bus plerū est mundus: de quib⁹ nouē species producunt. Nec tamen demones dicuntur creatores: sicut nec agricolē segetum / vel agrozum: licet p̄beant aliquas oportunitates z causas nascendi. qd̄ em isrl faciunt visibiliter / demones faciunt inuisibiliter: Utriqz igitur / z agricolē z demones tantū ministri sunt: Natura nāqz operatur in his. **S** Sed querit / vtrū de seminibus vel de virgis facti sint serpentes. Dicimus de vtrisqz: qz occasione seminum / putrefactē sunt virgē: ex quibus sic putrefactis z seminibus nati sunt serpentes. Hec opinio verior videtur esse: per hoc qd̄ dicitur: virga aaron deuorauit virgas magozum. Nec dicit serpens deuorauit: vñ simil' circa hanc z illas videt facta mutatio: Sed de virga aaron certum est / q̄ mutata fuit in serpētem: quare et ille. Querit Aug⁹ / quomodo dictum sit / q̄ virga virgas deuorauit / z non serpens serpentes: cum hoc verius posset dici. Et soluit Augustinus / q̄ nomine virgē serpens intelligitur: Et est sensus: Virga: id est serpens fact⁹ de virga / deuorauit virgas: id est serpentes factos de virgē. Eo em nomine dicit Aug⁹ / dicta est res vnde versa est: non in quam versa est: quia in id etiam res versa est / ideo hoc vocari debebat quod principaliter erat. **D**ixit aut domin⁹ ad mo. Dic incipit agere de decē plagis principalibus / quibus dominus percussit egyptum: que his septem versibus continentur.

Sanguis / rana / culex / muscē / pec⁹ / vlcera / grādo / Bruch⁹ / caligo / mors pignora p̄ma necādo. Prima rubens vnda / ranaz plaga secunda. **I**nde culex tristis / post musca nocētior istis. Quinta pecus strauit / vesicas sexta creauit. **I**nde subit grādo / post bruchus dente nefando. **M**ona tegit solē / primā necat vltima prolem. **H**arum plagarum quasdam per aaron: quasdam per moysen: quasdam per se intulit dominus: qd̄ sine ratione factum non credo. **H**as decem plagas reducit Raban⁹ decem pceptis. **S** **I**n saxeis: quasi dicat: Omnis aqua egypti / mutetur in sanguinem: etiam illa que in vas est domi. **H** **Q**ue versa est in sanguinez. **R**ecta et digna vltio dei: egyptij em in aqua fluminis paruos hebreozum submerserant: et ideo aqua fluminis versa ē in sanguinē: vt q̄ fuerat materia offensionis / sit materia punitiois: fm qd̄ dicit Sap. xj. c. Per q̄ peccat qd̄ zc.

Uersus

per incantationes egyptias et arcana quedam similiter. **P**roiecerūtq̄ singuli virgas suas: que versē sunt in dracones. Sed deuorauit virga aaron virgas eozum. **I**nduratus est cor pharaonis / et non audiuit eos sicut pceperat dominus. **D**ixit autem dominus ad moysen: Ingratum est cor pharaonis: non vult dimittere populum: **V**ade ad eum mane. **E**cce egredietur ad aquas: **E**t stabis in occursum ei⁹ super ripam fluminis: et virgā que conuersa est in draconem / tolles in manu tua dicesq̄ ad eū: **D**ominus deus hebreozū misit me ad te dicens: **D**imutte populum meum vt sacrificet mihi in deserto: z vsqz ad presens audire noluit. **H**ec igitur dicit domin⁹: **I**n hoc scies q̄ domin⁹ sim: **E**cce percussit virga que in manu mea est / aquam fluminis: z vertetur in sanguinem: **P**isces quoqz q̄ sunt in fluuio morient: z computrescent aque: z affligentur egyptij bidentes aquā fluminis. **D**ixit quoqz dominus ad moysē: **D**ic ad aaron: **T**olle virgam tuam et extende manum tuam super aquas egypti et super fluuios eorum et riuos ac paludes: z omnes lac⁹ aquarum: vt vertant in sanguinem: et sit cruor in omni terra egypti: tā si ligneis vasib⁹ q̄ i saxeis. **F**eceruntqz ita moyses et aaron sicut pceperat dñs. **E**t eleuās vrgā percussit aquā fluminis corā pharaone z seruis ei⁹: que versa est in sanguinē: z pisces qui erāt

De col. n. c. reuera. r. rebant.

Iustus & fuit: vt dicit Orig. vt auctores tanti scelere cruore pol- luti curis que parricidalis eede maclauerat: potado sentiret.

Feceruntq; similiter malefici. S; querit vii habue- runt aquam si iam ois aqua egypti versa erat in sanguinem. Dicunt quidam q; tm nilus riuus pcedentes ex eo versi sut i sanguine: Unde de alijs aquis potuerut malefici facere simili- ter. Alij dicunt q; de terra gessen allata est aqua illa quam magi rubricauerant. Sicut enim egyptij operiti fuerunt in egypto te- nebris: r tamen filij israel in gessen lucem habebant: ita aquas habebant puras: cum aque egypti oes mu- tate essent i sanguine. Iosephus dicit q; fi- lijs israel fluuius erat potabilis: licet esset mu- tatus in sanguine: sed egyptijs et colozem et saporem sanguinis preferabat: Debzets vero solum colozem san- guinis: saporem aque retinens. Et notandū q; mutatio aque i san- guine fecit dū signum fuit: sed plaga prima.

Malefici. Jā- nes r mābzres: de qb; meminit apls. ij. Et morb. iij. b. Quēad- modum iamnes rē. Nec audiuit. i. exaudiuit. v. s. o- derūt. Ex d patet q; alibi q; i nilo erat aq; i egypto. d. At bi- berēt: r nō iuenerit. Exposit. Ca. VIII.

Irit q; dñs ad moysen rē. Nec dicit dñs: Dimit- te populū. Consiue- tudo dñi ē multiplica- re remedia: vt si vñū non pfit: aliud pdes- se possit. Un cū pha- rao nō fuit emollit; p- pñā plagaz: temptat dñs emollire p secun- dā: vt tandē mult; ap- positis remedijs non sanarum iustius feriat et condēnet. Unde Esa. i. b. Quo percutiā vos vltra adden- tes puaricationes: f. Ascēderūt ranę: Que vt dicit Iosephus: ortę in breui moriebant: quibus putrescētibz fetoz nimis antius exhalabat ex aqua: quod nimum torquebat egyptios. s. In der incantationes suas similiter. Et quo patz q; non est cito credendū signis. Unde Barth. vij. c. In die illa multi dicent: domine domine / in nomine tuo prophetauimus rē. Et Bar. ix. f. dicunt discipuli ad iesum: Domine / vidimus quendam rē. h. Vocauit autem pharao moysen. Esa. xxvij. e. Sola vexatio

in flumine mortui sunt: Co- putruitq; fluuius: r non po- terant egyptij bibere aquaz fluminis: r fuit sanguis in to- ta terra egypti. Feceruntq; b similiter malefici egyptiorū incantationibus suis. Et in- duratum est cor pharaonis: c nec audiuit eos sicut prece- perat dominus: Auertitq; se: et ingressus est domū su- am: nec apposuit cor etiam d hac vice. Foderunt aut oēs egyptij p circuituz fluminis d aquā vt biberēt: Nō em po- terāt bibere d aqua flumis. Impletiq; sunt septem dies postq; pcessit dñs fluuiū.

Irit q; Ca. VIII. dñs ad moysen: In- gredere ad pharao- nem: r dices ad eū: Nēc di- cit dñs: Dimitte pplm meū vt sacrificet mihi. Sin au- tem nolueris dimittere: ecce ego pcutiam oēs terminos tuos ranis: r ebulliet fluui; ranas: que ascēdet r ingre- dientur domū tuam r cubi- culum lectuli tui: r sup stra- tum tuū: r in domos seruoꝝ tuozum: r in populū tuū: et in furnos tuos: r in reliqui- as cibozū tuoz: r ad te r ad populū tuū: r ad omnes ser- uos tuos intrabit ranę. Di- xitq; dñs ad moysen: Dic ad aaron: Extende manum tuam sup fluuios r super ri- uos ac paludes: r educ ranas sup terram egypti. Extendit aaron manū sup aquas egypti: r ascēderūt ranę / ope-

trūmodo dat intellectum auditul. Sunt autem duo genera hominū / quos flagella non emēdāt. Quidam pusillanimes: de quibus dicitur in Ps. Cadent super eos carbones: in ig- nem deijcies rē. Alij insensibiles: de quibus dicitur. v. a. Percussisti eos r non doluerunt.

me et a populo meo. Non tm de se sed r de suis sollici- tus ē rex egypti. Un- de videntur peiores eo esse prelari: qui tā- tum sua commoda q; runt / et de suis sub- ditis non curant. De quibus dicitur Job. xxxix. c. Duratur ad filios suos quasi non sint sui. Et Zach. xj. a. Pasce pecora occi- sionis rē. Dauid s; boni prelari officium exprimens / rogat in se conuerti gladium r a pplō remoueri. ij. Reg. xxiij. c. dicēs: Vertatur manus tua rē. Christus s; non solū dicit sed etiaz re- fecit. Job. x. b. Ego sum pastor bonus rē. Et dimittā po- pulum. Sic hodie multi in tribulatione pmittūt dño qd po- stea non solunt / cum tamen votum in tri- bulatione factum non minus obliget: lux / ta illud Ps. Reddaz tibi vota mea que di- stingerunt labia mea. Constatue mihi rē. h. cōmendatur benignitas r fiducia moysi. Benignitas / quia tamcito compa- titur delinquenti. Fi- ducia: qua certum ter- minū promittit exau- ditionis. Unde de ip- so dicitur Eccl. i. xlv. a. In fide r lenitate ip- sius sanctus fecit il- lum. Qui re- spōdit: Cras. Si ser incontinēti non pe- tit amoueri: ne crede- re domino compel- latur: quia vigeat necessitas. Quia nō ē sicut dñs de- noster: scilic; ita potēs / ita benign; / ita sapiēs. O Egre- siq; sunt moyses et aaron. Oraturi exēit a pharaone: quia cōmendabilem reddīt orationem / sequestratio a ma- lis. Unde Dauid: Cum impijs non sedebō. Et sequitur: Et circumdabo altare tuum domine. Tob. iij. c. Sara in oratio- ne sua cōmemorat se separatam a malis / dicens: Nūq; cum ludentibus miscui me rē. p. Ranarum: amouendarum. q. Ingrauauit cor suum. Dicit Augustinus q; non tantū propter maleficos / qui faciebant eadem signa / ingra- uatum est cor pharaonis: sed propter patientiam domini.

Ps. 139
C
Ps. 65
D
Ps. 25

Et legitur in eam

Et legitur in eam

ante pharaonem: Et quadraginta annis fuit in deserto: iuxta illud / Quadraginta annis proximo fui ge. 22. Et centum viginti annorum erat tunc quando mortuus est / ut dicitur Deut. xxxij. c. Unde necesse est quod infra unum annum facte fuerint omnes plagae. Forte magister non apposuit notulam illam.

a Spargat moyses. Quare percussit aaron aquas virga et ortus sunt ranæ: et moyses cinerem sparsit in celum et creatae sunt vesicae. Et soluit: Quia aaron datus est ad populum instruendum: et ideo terram et aquam que deorsum sunt percussit: et in illis signa fecit. Moyses vero erat quasi mediator inter ipsum et deum in his que ad deum pertinent: et ideo pulverem iuberetur aspergere in celum. **b** Quia in hac vice mittam. Hoc videtur falsum: quia in hac vice non misit dominus nisi unam plagam grandinis. Solutio. Non intelligitur hoc de proxima vice quando grandinem pluit dominus: sed de tempore quo flagellatus est pharaon. Et est sensus q. d. Plagas praeteritis non es emendatus o pharaon: ab hac vice non parcam tibi / nec populo tuo: sed omnes plagas quas proposui imittam tibi et populo tuo. Vel potest dici: quod haec dictio omnes non est ibi nota universitatis sed perfectionis: sicut ibi: Omnis sapientia a domino deo est: id est perfecta. Item Eccl. xxv. c. Omnis plaga / plaga cordis: id est plaga cordis perfecta plaga est. Dicit igitur: In hac vice omnes plagas: id est perfectas imittam: quia hac vice homines mortui sunt: quod non potest.

c Meas. Specialiter dicit meas plagas quasi celestes: alias quasi terrestres. **d** Super cor tuum: dicitur et congelatum. Unde et ei plaga congluit: plaga grandinis. **f** Idcirco autem posui te. Andreas dicit quod ad sumi-

omnia animalia egyptiorum. De animalibus vero filiorum israel nihil omnino perijt. Et misit pharaon ad videndum: nec erat quicquam mortuum de his que possidebat israel. Ingratumque est cor pharaonis: et non dimisit populum. Et dixit dominus ad moysen et aaron: Tollite plenas manus cineris de camino: et spargat illud moyses in celum coram pharaone: sitque pulvis super omnem terram egypti. Erunt enim in hominibus et iumentis vulnera et vesicae turgentibus in universa terra egypti. Tuleruntque cinerem de camino et steterunt coram pharaone: et sparsit illud moyses in celum. Factaque sunt vulnera vesicarum turgentium in hominibus et iumentis: nec poterant malefici stare coram moysen propter vulnera que in illis erant: et in omni terra egypti. Induravitque dominus cor pharaonis: et non audivit eos sicut locutus est dominus ad moysen. Dixitque dominus ad moysen: Mane consurge et sta coram pharaone: et dicet ad eum: Haec dicit dominus deus hebraeorum: Dimitte populum meum ut sacrificet mihi: quia in hac vice mittam omnes plagas meas super cor tuum: super servos tuos et super populum tuum: ut scias quod non sit similis mei in omni terra. Nunc enim extendens manum / percutiam te et populum tuum peste: peribitque de terra. Idcirco autem posui te: ut ostendam in te fortitudinem meam: et naretur nomen meum in omni terra. Adhuc retines populum meum: et non vis eum dimittere: En pluviam cras hac ipsa hora grandinem multam nimis: qualis non fuit in egypto

litudinem juvenum loquitur dominus: qui ponunt in medio magnum lapidem: ut experiant et ostendant ibi vires suas. Ita dominus posuit pharaonem: ut in eo virtus et fortitudo domini omnibus ostenderet: sicut legitur de hierusalem. Zach. xij. a. Ecce pono hierusalem quasi lapidem oneris in cunctis populis. Vel ut dicit Augustinus: hoc dicitur non quod ad preteritas penas aliquem fecerit dominus / minus: sed malos patienter sustinet quousque scit oportere non ignaviter: sed ad admonitionem et exercitationem bonorum: et nominis domini manifestatio nem. Est igitur sensus: Idcirco posui te: id est servavi patienter. sicut meruisses puniri prius: ut te obstinato in malicia tua voluntarie ostenderet per signa facta / mea virtus et fortitudo. Sicut apostolus Roma. ix. d. In hoc ipsum excitaui te: non emolliendo sed ut ostendam in te virtutem meam: et ut annunciet nomen meum in universa terra. **e** Nunc enim extendens manum: quasi magis elevans ad maiores scutum / stigendum. **g** Cras hac ipsa hora / magne congrega iumenta tua. Ecce quia benignitas domini: quod flagellatio / suis adversariis consulere non desinit. Unde Abacuc. iij. a. Cuius fratris / misericordie recordaberis. Et Job. xlij. b. cum exprobraret amicis iob / consuluit eis qualiter peccatum eorum curari posset: dicens eis: Sumite vobis septem arietes et septem tauros: et ite ad servum meum iob: et offerte pro vobis holocausta: Job autem servus meus orabit pro vobis: facietque suscipiam ut non vobis imputet stultitiam. **h** Discurrentia fulgura: in diversas partes ut nihil evadere possit. **i** Est autem triplex genus fulguris. Quoddam finit: quoddam variat. **k** Deccavi: coacta est confessio.

pto a die que fundata est usque in praesens tempus. Mitte ergo iam nunc et congrega iumenta tua: et omnia que habes in agro. Homines enim et iumenta et universa que inventa fuerint foris / nec congregata de agris / ceciderunt super ea grandis / morietur. Qui timuit verbum domini de servis pharaonis / fecit confugere servos suos et iumenta in domos: qui autem neglexit sermonem domini / dimisit servos suos et iumenta in agro. Et dixit dominus ad moysen: Extende manum tuam in celum ut fiat grandis in universa terra egypti / super homines: et super iumenta: et super omnem herbam agri in terra egypti. Extenditque moyses virgam in celum: et dominus dedit tonitrua et grandinem ac discurrentia fulgura super terram. Pluitque dominus grandinem super terram egypti: et grando et ignis mixta pariter ferebant. Tanteque fuit magnitudinis / quanta ante nunquam apparuit in universa terra egypti / ex quo gens illa condita est. Et percussit grandis in omni terra egypti cuncta que fuerunt in agris / ab homine usque ad iumentum. Cunctam herbam agri percussit grandis: et omne lignum regionis confregit: Tunc in terra gessen ubi erant filii israel / grandis non cecidit. Misitque pharaon et vocavit moysen et aaron dicens ad eos: Deccavi etiam nunc. Dominus iustus / et ego et populus meus impij. Orate dominum ut desinant tonitrua dei et grandis / ut dimittam vos: et nequaquam hic ultra maneat. At moyses: Cum egressus fuero de vultu / extendam palmas meas ad dominum: et cessabunt tonitrua

E

Ps. 77. 2. 104

S

1. q. 4. c. ecclesia. Item peccato egyptiorum.

S

Serotina : id est tardiora. Sed alii ex ponit: Serotina erat id est iam ad maturitates puenierat / iduruerat: unde forti⁹ vim gran dinis ferre poterant: Sz insolitu est q fru meta ante hordea ma turefcat. Farqz e ge nus grani / frumento grossius. **Egressusqz** vt oraret: scilicet pro eo.

Expositio Ca. X.

Dixit dominus ad moysen etc.

Ego enim induraui cor eius qz dicit scriptura: Induratum e cor pharaonis: Quisqz: In durauit pharao cor suus: z hęc locutiones pprie sunt. Quisqz dicit: Indurauit cor pharaonis: z est impropria locutio: ponitur enim psequens p antecedente: Et e sensus vt dicit Aug⁹: Ego patiens fui super pharaonem et seruos eius: vt non auferrem eos: vt sic fierent signa mea per ordinem: ex quo ipse peior effectus est: unde debuerat emenda ri.

Introierunt ergo moyses z aaron ad pharaonem: hic vero moyses z aaron: Quisqz durior effectus e pharao: tanto plurius increpationib⁹ eger. Unde **Wartb. xvij. b.** Si peccauerit in te frater tuus etc. Si te no audierit: adhibe te cum adhuc vnum etc.

S. 7. c. 8. a. c. 9. a.

B

Locustam. Singulariter dicit: sicut superius muscas: ad ex primendu^m maiore^m numerositates. Nota qz fetus locustę pmo dicitur bruchus: z tunc est gnicior: Grandiusculus factus cu iam incipit habere alas: dicitur atelabus: deinde dicitur locusta: Ita habes super **Jobel. f.**

Ligna que germinant: quomodo dicitur hoc qd supra dictum est qz grando omne lignum regio nis confregit: ergo no

et grado non erit: vt scias qz dñi est terra. Noui autem qz et tu z serui tui necdu^m timeatis dñm deum. Lignum ergo et hordeum lesum est / eo qz hordeum esset virens: z lignum iam folliculos germinaret. Triticu^m autem z far non sunt lesa: qz serotina erant. **Egressusqz** moyses a pharaone ex vrbē: tetendit manus ad dominu^m / z cessauit tonitrua z grado: nec vltra stillauit pluuia sup^{er} terram. Videns autem pharao qz cessasset pluuia z grando z tonitrua: auxit peccatum: z ingrauatum est cor eius z seruo^{rum} illius: et induratum nimis: nec dimisit filios israel sicut preceperat dñs per manu^m moysi.

Dixit dominus ad moysen: Ingredere ad pharaonem: Ego enim induraui cor eius z seruo^{rum} illius: vt facias signa mea hec i cor et narres in auribus filij tui et nepotum tuoz quotiens p^{er}truerim egyptios: z signa mea fecerim i eis: z sciatis qz ego dñs de⁹.

Introierunt ergo moyses z aaron ad pharaone: z dixerunt ad eu^m: **Hec dicit dñs de⁹ hebreoz.** Usqzqz non vis subijci mihi: Dimitte populum meum vt sacrificet mihi. Sin autem resistet et non vis dimittere eu^m: ecce ego inducam cras locustam in fines tuos: que operiat superficiem terre: nec quecunqz eius appareat: sed comedatur qd residuum fuit gradini. Corrodet enim oia ligna que germinant in agris: et implebit domos tuas z seruo^{rum} tuozum z omniu^m egyptio^{rum}: quantum non vident patres tui z auⁱ ex quo orti sunt super terram vsqz i presentem diem. Auertitqz se z egressus est a pharaone. Dixerunt autem serui pharaonis ad eu^m: Usqzquo patiemur hoc scandalum: Dimitte homines vt sacrificent domio deo suo. Nonne vi

des qz perierit egyptus: Reuocaueruntqz moysen z aaron ad pharaonez: qui dixit eis: **Ite sacrificate dño deo vestro.** Qui nam sunt qz iuri sunt: **Ait moyses:** Cui par uulis nostris z seniorib⁹ p^{ro} gemus / cum filijs z filiab⁹ cu^m ouib⁹ z armentis. Est eni solennitas dñi dei nostri. Et respondit pharao: Sic dominus sit vobiscu^m: Quomodo ego dimittam vos z par uulos vestros: Cui dubiu^m e qz pessime cogitatis: **Mo⁹ fi et ita:** sed ite tm viri z sacrificate dño. **Hoc eni z ipsi petistis.** Statimqz eieci sunt d^e conspectu pharaonis. **Dixit autem dñs ad moysen:** Extende manu^m tuam super terram egypti ad locustam: vt ascendat super eaz: et deuoret omnem herbam que residua fuit grandini. Et extendit moyses virgam suam per terram egypti: z dominus induxit ventum vrentem tota die illa z nocte. Et mane factu^m vent⁹ vrens leuauit locustas. Que ascenderunt super vniuersam terram egypti: z sederunt in cunctis finibus egyptio^{rum} inu merabiles: quales ante illud tempus non fuerunt: nec potest future sunt. **Operueruntqz** vniuersam superficiem terre vastantes omnia. Deuorata est igitur herba terre: z quecunqz pomoz in arborib⁹ fuit que grado dimiserat. **Nihil quoqz oino virens relictu^m est in lignis z herbis terre / in cuncta egypto.** **De obrem festinus pharao** vocauit moysen z aaron: z dixit eis: **Peccaui in dñm deum vestrum z in vos: Sed nuc dimittite peccatu^m mihi etiam hac vice: z rogate dominu^m deū vestru^m vt auferat a me mortem istam.** **Egressusqz est moyses de conspectu pharaonis: z orauit dñz: Qui flare fecit ventu^m ab occidente vehementissimu^m: et arreptam locustam piccit in**

fuit residuum qd locusta comederet. Sz potest dici qz grando co^m fregit omne lignu^m p^{ro}pter ramos p^{ro}fractos. **Dimitte homines:** **Non dñm hoc dixerunt:** sed propter vehementem cominatione^m exterriti dicunt. **Hoc scandalum:** id est hoc malu^m vnde scandalum sequitur. Scandaluz enim proprie dicitur impa^{ctio} pedis ad aliquaz duriozem materiam: Et trasserunt ad animum: cu^m in aliquo molestus vnde potest sequi patm. **Qui nam:** id est qui.

Est enim solennitas. Solennis dies dupliciter accipit apud hebreos. Aut pro ipso festo: aut pro die in qua victima imolabatur: licet non esset festum. **Hic potest accipi** p festo: qz pascha instabat: sed mel⁹ p die imolationis: Adhuc enim in desertum exire petebant: vt ibi immolarent.

Sic dominus sit vobiscu^m: qsi non ita fiet: **Vel:** Sic sit etc. qsi domin⁹ non sit vobiscu^m. **Fronta est:** sicut dicit gallice: an^{si} soit dieux avec que vous. **Hic pmo inuenit in biblia:** Dominus vobiscu^m: sed non tenetur hic asser tuiue. **Uñ non ab hlo^{co} accepit ecclesia** sed a **Ruth. ij. a.** vbi booz dixit messorib⁹ suis: **Dominus vobiscu^m.**

Deuoret oem herbam. **Greg⁹.** **Herbam locustę comedit** qndo adultores verba loquentium extolunt. **Non mortem istam:** id est plagam istam mortiferam.

Vehementissimu^m: vt impet⁹ lumine impotentes resistere secum traheret locustas.

C

P. 154. Sap. 16. h. Job. 1. a.

D

E

Ut palpari queant. Sed quod possunt palpari / cuius sit tenebra priuano lucis: etiam si dicat aer obscurus / tenebra. Nec etiam hoc modo possunt palpari tenebre. Aer enim sicut inuisibilis est / sic et impalpabilis est. Illud enim solus palpabile est quod tactui resistere potest. Ad hoc dicit Andreas: quod tenebras moyses vocat nebulas densas: que palpari potest. Vel forte aer fuit densatus usque ad aquam naturam: ita quod tactui possit subiici. **Blo. dic. Hypobolice** vocat tenebras palpabiles: non quod palpari possint / sed per hoc magnitudinem tenebrarum significat.

Horribiles: quod egyptiis existentibus in tenebris apparebant eis quedam horrende imagines / valde eos deterreres. **Uti Sap. xviij. a.** Dispersi sunt pautes horrende etc. **Deu dicit deus** quod dicit in inferno: **Josephus** dicit tam densas fuisse tenebras / quod non poterant aperire oculos: unde nec mirum si se inuicem etiam presentes videre non poterant.

Holocausta dabis. Fronice loquitur moyses. **Uel dabis. i.** permisses nos habere. **Simile Ister vij. a.** Da mihi animam: id est permisses me habere: id est viuere. **Non videbo ultra faciem tuam.** **Contra. i. dicit:** Vocatis illis ait pharaon: **Surgite et egredimini.** **Solutio.** Non videbo: id est ad te videndum per me non veni am nisi vocatus: sed postea vocatus venit.

Expositio Ca. XI. **Dixit dominus ad moysen etc.** **Qui sedet in solio:** id est sedere debet iure hereditario quasi primogenitus.

Non mutiet. i. non dolebit. **Ex dolo** enim canis mutire solet. **Serui tui isti.** Verba sunt domini ad moysen: ut sic dicitur pharaoni. **Uti multa signa.** Non est causale sed consequentiū. **q. d. ex non audientia pharaonis sequent multa signa in terra egypti.** **Expositio Ca. XII.** **Fuit quoque dominus ad moysen etc.** **Densus iste** dicitur apertus: id est lunatio apertus: que in

martio sepe inchoat: imo semper nisi embolismus impediatur. **Uti dicitur** ab hebreis nisan: apud egyptios perimurth: apud macedones xanticus. **Uoluit quippe dominus iudgos a ceteris differre nationibus:** sicut religione et circūcisionis characteribus: ita et temporis ratione. **Romani enim ex traditione** Nume pompilij regis romani: dicitur **Quid.** **Uti numerus** nec ianū nec autas preterit umbras: **Densus** autem antiquus addidit ille duos. **Preponit** ianuariū: quod tunc incipit sol ascendere post solstitium hyemale. **Uti rabes** vero inchoat annum post solstitium estiuum. **Congruenti** videtur fieri ab hebreis in martio: in quo mundus conditus legitur. **Sed nota** quod in **Blo.** Nisan quandoque vocatur aprilis: quandoque martius: et hoc ideo: quia martius noster / et aprilis iudeorum / in parte simul concurrunt. **Mos enim annum** attēdimus solarem: quod constat ex trecentis sexagintaquinque diebus et sex horis: et mensis solares: **Judei attendunt** mensis lunares et annum lunarem: qui constat ex trecentis quinquagintaquatuor diebus. **Densus lunaris** dicitur ipsa lunatio. **Uti de semper** apud hebreos prima dies lune est prima dies mensis. **Denotat** enim lunatio a nomine illius mensis in quo terminat: nisi forte fuerit embolismus: vel primus in legitimis suis impediat: quod in scribitur si quis faciūt nobiscum comunē cōputationē obseruant. **Uti decima die mensis.** **Uti rationem assignat** magister in historia: quia per decimam lunam inuēit quod agnus qui tunc tollebat significat aliquid eternū. **Sic enim dicitur** quod luna creata fuit quarta die mundi: et in plenilunio quando scilicet fuit decimaquarta. **Si igitur intelligat** quod luna prima die mundi fuerit undecima / aut mundū fuit decima / et in eternitate fuit: quod ante mundum non fuit tempus: ideo denarius significat eternitatem. **Uti ergo decima luna** tollebat agnus de grege significabat quod agnus figuratus: id est christus dei filius erat eternus: id est deus / qui dicitur agnus propter innocentiam.

Uti dicitur dominus ad moysen et aaron in terra egypti: **Densus iste** vobis principium mensium / primus erit in mensibus anni: **Loquimini** ad vniuersum cętum filiorum israel: et dicite eis: **Deci-**

fuerit undecima / aut mundū fuit decima / et in eternitate fuit: quod ante mundum non fuit tempus: ideo denarius significat eternitatem. **Uti ergo decima luna** tollebat agnus de grege significabat quod agnus figuratus: id est christus dei filius erat eternus: id est deus / qui dicitur agnus propter innocentiam.

5.3.g.ct.7.12.e
104.
Quidius fasto rum. i.

Eccj. 4.5.9.

B

7.12.0.
105.77.7.134

C

D

A